

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

vers. 29.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

tuum imitatorum edocere potuit. Delirio noster
T. d. Mag. lib. 2. quæstio. 30. sect. 2. optime osten-
dit eorum filios vere eiecisse. Sancti vero homines fre-
quentissime demones coercenti potestatem à Deo admirabilem
acceperunt, ut innumera testantur miracula, quibus illi ma-
los hos vicerunt & prostraverunt. Eadem vis sacramenta Sa-
cramentalibus, & exorcismis Ecclesie semper Catholica com-
petit, neque extra illam vi ista reperitur. Videntur nostris
exorcismis, olim quidam similes à Salomone instituti, viguisse
apud Hebræos. Probatur id non ex Iosepho tantum, & D. Epi-
phanio; sed & ex Saluatoris nostri verbis, Iudæos refellen-
tis quod dicerent eum demones in Beelzebub eicere. Filij (in-
quit) vestri in quo demonia eijciunt? quod, quam ad Aposto-
los, rectius referri ad ordinarios Iudæorum exorcistas, merito
viri docti censuerunt. Nondum enim, cum hæc dicebantur,
Apostoli ad predicandum missi fuerant; & potestas illi post-
modum concessa. Et discipuli eandem quam magister ca-
lumniam sunt passi, ut eis Iesus prædixit, apud Matthæum.
Quare non satis efficaciter Apostolorum vel discipulorum suo-
rum exemplo Dominus fuisse visus: quia statim Iudæi respon-
dissent, in eodem ipsos, in quo magister, nomine, hæc effi-
cere. Crediderim Salomonem hos exorcismos instituisse, quo
tempore adhuc Deo adhaerebat: ideoque in illa virtutem divi-
nam fuisse operatam, & fortassis vim aliquam ex ipsa DEI
institutione habebant; non tantam opinor, quam hodie
Catholica Ecclesia exorcismi. Quod si contendas compositos
à Salomone, cum esset idololatra; tunc necessario illos annu-
merare cogis, cum D. Thomâ & Victoriâ, Magorum incan-
tamentis; quorum vis omnis posita in pacto cum damone. Sed
magis placet prior sententia.

Salomonij
verecyrie-
bant.

Superior
demoni cogit
inferiorem.

Itaque cum vis omnis magorum in demones, pendeat & o-
riatur ex sedere cum iis initio; sequitur sanè, si magus pactum
habeat cum damone superiore, non posse Magum vim facere
huic demoni superiori, posse tamen per ipsum demonem su-
periozem, ex pacto famulantem iuvantemque, inferiores
cogere ad aliquid faciendum, omittendumque, & impedire
ne perficiant qua alias potuissent: ut probatur ex Chaldei
illius Magi querela apud D. Augustinum: qui conquereba-
tur, purgande anima magno molimine frustratos sibi esse
successus, eo quod vir ad eadem potens, tactus invidia, ad-
iuratas sacræ precibus potentias alligasset, ne postulata con-
cederent. Ligavit ergo vnus demon, quod alius soluere ne-
quirit. Idem docet Eusebius; & apertissime Cynops magus
apud (quisquis ille fuit) Prochorum; ubi cum D. Ioannes
demonem interrogaret, cur Cynopi parerent; vnus eorum
respondit: quia omnis virtus Satana in eo habitat, & sedus
ac pactum habet cum vniuersis Principibus nostris: & nos
cum eo pariter pactum habemus. nam & nobis obsequitur
Cynops, & nos illi. citra tale pactum inutile est omnis ma-
gorum in malos genios conatus: cum ex pacto (ut doctum q. 2.)
tantum operentur.

Chytraeus quoque inter hæreticos, comm. in hunc
locum, ardentem precatione putat eos ab exorcistis e-
iectos.

§. 4. Filiorum cur mentionem faciat, ostendit S.
Athanasius de communione Patris, & Filij, & Spi-
ritus sancti. Caterum, eo modo ipso quod mentionem facit
filiorum, tacite dissimulanterque eos percellit, eo quod Apo-
stoli ex ipsis oriundi demonia expellerent, idque in nomine Ie-
su Nazareni, quasi diceret: si liberi vestri ad demones pro-
pulsandos in nomine meo contenti; satisque instructi sunt,
ego scilicet in nomine Beelzebub eicio demonia?

Verum alia sententia est
probabilior.

§. 2. (*)

VERSVS 28.

Si autem ego in Spiritu Dei eicio da-
mones: igitur peruenit in vos re-
gnum Dei.

QVÆSTIO I.

Quid in digito Dei?

§. 1. Virtute & potentia Dei. Arias de arcano sermone. Digito
mone. Quod enim Lucas dixit, digito Dei, dicitur
Matthæus dixit, Spiritu Dei. Si igitur ego diuina vir-
tute demones eicio, venit in vos regnum Dei, Evan-
gelium regni, & destruetur regnum diaboli. Regnum
Dei quidem aduenit, & regnum diaboli tollit, non o-
mnino tamen, sed ex parte, post totam auferet. Ingra-
titudinem igitur & furorem arguit, quod Messiam
aduenientem oppugnent, & Dei se regno oppo-
nant.

Gregorius Nyssenus lib. quod non sint tres dii.
Hinc ostendit esse vnā virtutem operatricem plu-
rium personarum. Ita etiam in diuinitate ratione, Chris-
tus Dei virtus, & Dei sapientia est: atque inspectricem ac
Ierax, id est, spectatricem virtutem, quam nimirum Je-
sus, id est, Deitatem siue Diuinitatem dicimus per vni-
tatem Patris operatur, filio autem omnem virtutem in Spiritu
sancto perficiente, ac iudicante quidem, ut Esaias dicit, in Spi-
ritu iudicij, & Spiritu aduersionis operante item secundum Eu-
angelij vocem, quam ad Iudæos edidit. Dicit enim, Si autem
ego in Spiritu Dei eicio demonia: à Patre totam speciem benefi-
cij comprehendens per eam qua circa efficientiam est vnitatem:
per quam vnitatem mutua opera efficientia exercetur, vnā
nomen efficientia in multis dispersi ac diuidi non potest.
Quoniam enim vna inspectrix & spectatrix virtutis ratio
(est) in Patre & Filio & Spiritu sancto, quem admodum in
superioribus dictum est, quæ ex Patre quidem tanquam à fonte
quodam proficiunt, à filio verò ad actionem deducitur, & in
virtute Spiritus gratiam perficit & consummat: ac non sepa-
ratur iuxta hypostasies vlla efficientia, quæ peculiariter ac dis-
iunctim ab vnaquaque hypostasi absque ea, quæ vna considera-
tur, perficitur.

§. 2. Dignitas igitur Dei, Spiritus S. dicitur, Augustinus
lib. 2. de consensu. ob partitionem donorum quæ in
nullis membris magis apparet, quam in digitis. Cuius
Spiritus sanctum digitum, manum, & brachium
filium Dei vult. Hinc comm. Hiero. probat Patris &
Filij, & Spiritus sancti vnā esse substantiam. Potest
hoc rectè dici, videretur tamen per digitum virtus Dei
significari, ut Toler. & alij. Nam & Tertullian. ita
docuit. Et constat ex Magis Pharaonis, qui victi cla-
mabant digitum Dei hic esse: cum tamen de persona
Spiritus sancti nihil illis cognitum esset. Ita noster Be-
rterius in Exod. 8. sic Psalm. 8. vers. 4. cæli opera digi-
torum Dei dicuntur. sic Isaia 40. vers. 12. tibus digi-
tis terram appendit, qui non possunt esse uires Spiritus
sancti.

VERSVS 29.

Aut quomodo potest quisquam in-
trare in domum fortis, & vasat-
us diripere: nisi prius alligauerit
fortem? & tunc domum illius diri-
piet.

QVÆSTIO

QVÆSTIO I.

Quis fortis & fortior?

§. 1. **F**ortis est diabolus *gibbor* vel *gigas* quidam fortis copis & armis; Vala Hebraice *gibbor*, omnia arma & supellectilem significant. Sic Romanis, *conclama* *mare* *vasa*, erant omnia colligere. Sic *γάρ* & *Græci* aliquando vsurpant. Euryp. *Andromache*, Xenophon *ἀντι* *ἀγγεις* pro vase ponit Odyl. o. p. o. *instrumentū nauticū*. Crebrius, pro armis. Vala eius arma omnia, malitia, astutia, celeritas, opes, caro, mundus, consuetudo. Fortem esse, vt cerum, & vtrique datum, statuit. ita Job. 40. & 41. Ierem. 31. Iren. 1. 3. c. 8. Fortior est Christus ipse, qui spolia eius diripuit, ex corporibus animis quæ eiecit, tanquam diaboli infamia eum spoliavit, igitur prius domuit & alligauit. Nisi enim se victum vincumque videret, nequaquam permetteret diripi regnum suum. Itaque: ante solutus erat Satan, nunc vincus est. Aug. de temp. serm. 1. Ante aduentum enim Christi, inquit, *fratres charissimi*, solutus erat diabolus, veniens Christus fecit de eo, quod in Euangelio dictum est. Nemo potest intrare domum fortis, & *vasa* eius deripere, nisi prius alligauerit fortē. Dæmonem autem Christo comparatus, infirmus est, August. Euang. lib. 1. c. 5. Atrium potius mundus & homines, quos sub potestate tyrannicā detinet.

§. 2. Occupat Satan in Adā posteros violentiam tyrannidem, postquā a Dei imperio recesserunt. Que in eo consistit, vt omnes in seruitium suum trahere conetur. Hoc imperium Christus illi extorsit, solus illo fortior. Non posset verō nisi illo victo spolia diripere.

QVÆSTIO II.

Quomodo ligatus fortis?

§. 1. **A**borbe condito, & princeps dæmonum, & totus eius exercitus ligatus est, diuinā providentiā ac imperio, ne omnes vires, omnesque dolos, & artes nocendi in malos homines posset exercere. Deo prohibente, & concursu denegante. Via cū igitur in iram aguntur, dum constructum robur suū animaduertunt, de hac ligatione Aug. 1. 20. c. 7. & 8. de Civitate & Dei. Greg. 1. 32. Mor. cap. 12. Serar. Tob. 8. q. 7. N. *lavis* corpora Spiritus ligandi vim habet, eruditio noster Delirio disq. Mag. Tom. 1. l. 2. q. 30. sect. 3. *Inser* *tu* *scando*, ait, nulla verba (quā in *re lapsus videtur* Grilland. q. 3. n. 23, qui coactionem agnoscit) nulla, q. res corporales habere vim directā & per se dæmonem cogendi, vt appareat, accedat, fugiat, aliquid faciat, vel facere desinat. Nulla namq. corporalia robur substantiarum spiritualium ac separatarum possunt auare: Ideo nihil ab his naturaliter dæmones pati possunt, licet queant, supernatur aliter. Quare non assentimur magis, cum varia producant remedia naturalia contra dæmones, vt Hermetes, qui, suffumigatione ex ligno aloes, vel ceti spermate dæmones congregari, suffumigatione ex sulfure sugari tradidit; vt Porphyrius & Proclus, qui similia multa, & quidā apud Hippocratem, qui adhuc inania, nugantur. Non assentior hereticis, qui exorcismi, & cunctis rebus consecratis ac benedictis vim supernaturalem omnem detrahunt, contra quos alij egerunt. Nec placet quorundam Catholicorum credulitas vel superstitio, qui rebus etiam non consecratis, vt hypericoni, ruta, cornibus stercoris, caprino, balneo item & flagellationibus eam vim adscribunt, vt putent ipsum hū dæmonem male affici, irritari, vel exagari, flagellationibus huiusmodi, dum corpus obfessi nimis affligitur, morbus magis accenditur & augetur, quare & detestatio. rūs ager afficitur, & ex ira atq. tristitia cumulantur dispositiones atabiliari dæmoni optare. Sic stulti dum dæmoni nocere volunt, eum iuuant.

§. 2. Vincus est Princeps dæmonum a Christo, & Adami Concen in Euang. Tom. I.

eius exercitus spiritualiter, dum in deserto eum prostravit, viresq. magis inhibuit, & pressit, vt minus licenter vagaretur & tentaret. Neq. enim eum amplius aggredi ausus est, vt tentaret. Et in Euangelio dæmones eum deprecantur, & honorant.

Non consistunt hæc vincula in eo, quod vires naturales eius debilitentur, aut vesutia, & acrimonia intelligentia retundatur, sed quod plurima conanti impedimenta ponantur, vt solet fieri in iis, qui vincti manibus & pedibus, aut robori implicantur. Hæc dæmonis vincula eadem sunt cum superioribus; nisi quod acutius necant.

§. 3. Vinxit Christus dæmonem etiam si eius substantiam spectes. Nam ad inferos Principem relegauit, vt per se mundum infestare non valeat. Ita aliquando solere dæmones vinciri, ex libro Tobia docet Præceptor meus Serar. in c. 8. q. 7. Asmodæus certē in desertū religatur. Solere id fieri a Christo constat ex historia c. 9. rogabat enim ne mitterentur extra regionem, deinde ne mitterentur in abyssum. Ex quo apparet, Christum & hoc potuisse, & solitum facere. De hoc nexu Theol. 4. sent. dist. 4. 4. & 50. D. Thom. 1. part. q. 64. art. 4. ad tert. l. 4. contra gentes c. 90. Suar. Tom. 4. de penit. dist. 46. sect. 2.

Hic nexu reliquos in se continet, vni enim loco alligati a tentandis hominibus prædiuntur. Sic Luciferum vincum a Christo. Hil. can. 12. Iren. 1. 5. c. 21. Ratio ex ipsa historia sumitur: Christus dæmonem seu Beelzebub vinxit, deinde spolia eius diripuisse dicitur. Propriissime autē vinctus est, si ad inferos inmutabili decreto relatus est. Nam in Principem ipsum Christum seueriorem fuisse, quam in alios dicendum est. Si hanc igitur incarcerationē, vt verē malam mansionē minorū gentiū dæmones tantopere horrerūt, & deprecati sunt. Quis dubitet aliorum, & maxime Principis sui supplicio territos fuisse? Si enim Luciferum super æthereas auras adhuc errare, quamuis immutata potestate viderent, cur sibi tantopere timeret? Multum verō ad regnum tyranni destruendum valuit, Regis captivitas. Maior sine dubio esset, & violentior dæmonum in homines tyrannis, si a presente Principe violentissimo eorum insidiæ, impetusq. ordinarentur. Multi Theologorum existimant, colligatione illā, quasi inferorum igne miseris cruciari, atque hanc præcipuam dæmonum esse penam.

§. 4. Nec modo Deo, sed amicis etiam Dei dæmones subiecti sunt. Angelis siquidem bonis omnes inferiores sunt, ab illis enim victi sunt; & patet ex historia Tobia. Noster Thyraus de gloriosa Christi apparitione. cap. 24.

§. 5. Sanctis etiam, & interdum improbis quibus Deus contulit, subiecti sunt. Hinc toties ab hominibus pelluntur, liganturq. De hac enim re gloriantur sciti, in iudicio, sed repelluntur mali.

§. 6. Inter se quoque principatum habent, ideo sic quoque reguntur, aut verē, aut per simulationem, & mutuam collusionem. Franciscus Victoria relectione de Magia. Huc illa de Magis, signisque aliis, & conjunctionibus, Quæ tamen ad veras liberationes non solet progredi.

VERSVS 30. & 31.

Qui non est mecum, contra me est: & qui non congregat mecum, spargit. Ideo dico vobis, omne peccatum & blasphemia remittetur hominibus: Spiritus autem blasphemia non remittetur.

victus dæmon.

Dæmones certis locis alligantur.

Lucifer ad inferos relatus.

Dæmones hominibus subiecti.